

Staðan í loftslagsmálum -uppfærsla aðgerðaáætlunar

Aðalfundur IcelandSIF

Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið

22. maí 2024

Markmið uppfærslu aðgerðaáætlunar í loftslagsmálum er aukin upplýsingagjöf, metnaður og skilvirkni í verki

Betri upplýsingagjöf

Skýra sýn og **áherslur ríkisstjórnar** um loftslagsmál

Gera upplýsingarnar **aðgengilegri** fyrir almenning

Aukinn metnaður

Varpa fram öllum **loftslagsverkefnum stjórnvalda** á einum stað

Skilgreina frekari aðgerðir til að ná **samdrætti í losun**

Sjálfvirkari uppfærsla

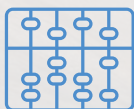

Auðvelda uppfærslu, eftirfylgni og innleiðingu aðgerða

Draga reglulega fram **framfarir stjórnvalda** í málaflokknum

Áætlunin skiptist í fjóra hluta, þrjú losunartengd kerfi ásamt einu þverlægu kerfi tveggja málaflokka

Þverlægir
málaflokkar

Samfélagslosun
(ESR)

2,8 m.t CO₂-íg

Landnotkun
(LULUCF)

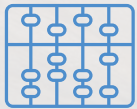
9,4 m.t CO₂-íg

Viðskipta-
kerfi ESB
(ETS)

1,9 m.t CO₂-íg

Kerfin skiptast í ellefu losunartengda málaflokka og tvo þverlæga, sem saman mynda 144 loftslagsaðgerðir

Þverlægir málaflokkar

Þ.1
Fjárhagslegir
hvatar til
umskipta

Þ.2
Samfélagslegir
hvatar til
umskipta

Samfélagslosun (ESR)

- S.1 Orkuvinnsla
- S.2 Smærri iðnaður
- S.3 Efnanotkun¹
- S.4 Landbúnaður
- S.5 Ökutæki og innviðir
- S.6 Skip og hafnir
- S.7 Úrgangsstjórnun

Landnotkun og skógrækt (LULUCF)

- Skóglendi
- Ræktarland
- Mólendi
- Votlendi
- Byggð

Viðskiptakerfi ESB (ETS)

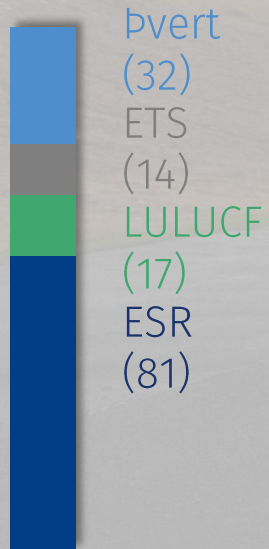

- V.1 Staðbundinn iðnaður²
- V.2 Flug og flugvællir²
- V.3 Sjóflutningar²

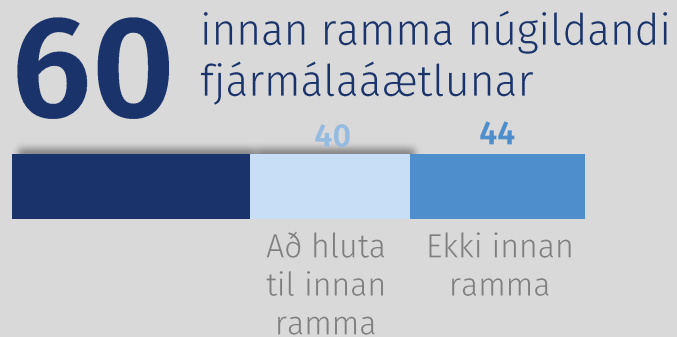
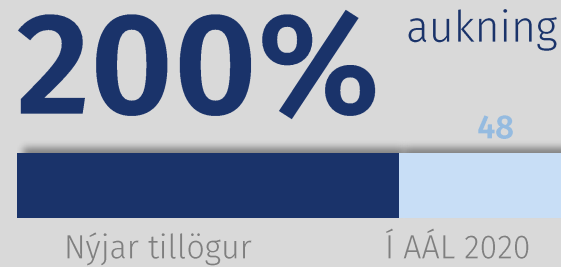
Alls hafa verið útfærðar 95 loftslagsaðgerðir og 49 viðeigandi loftslagsverkefni til aukins samdráttar

Fjöldi aðgerða

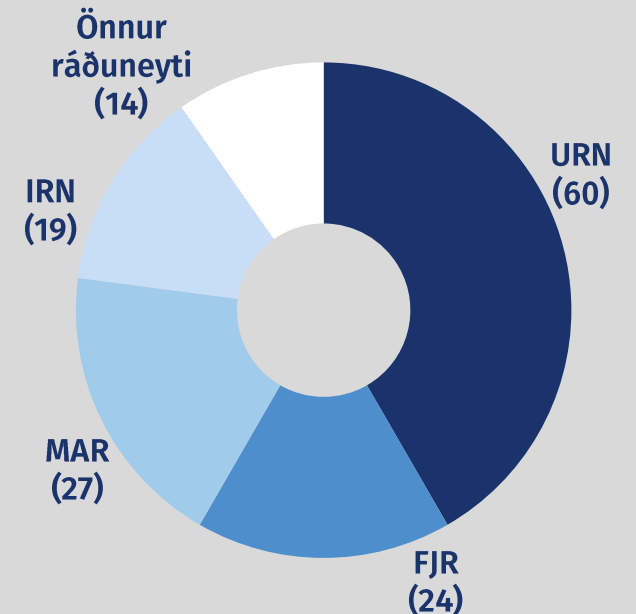
144
aðgerðir í
uppfærslunni

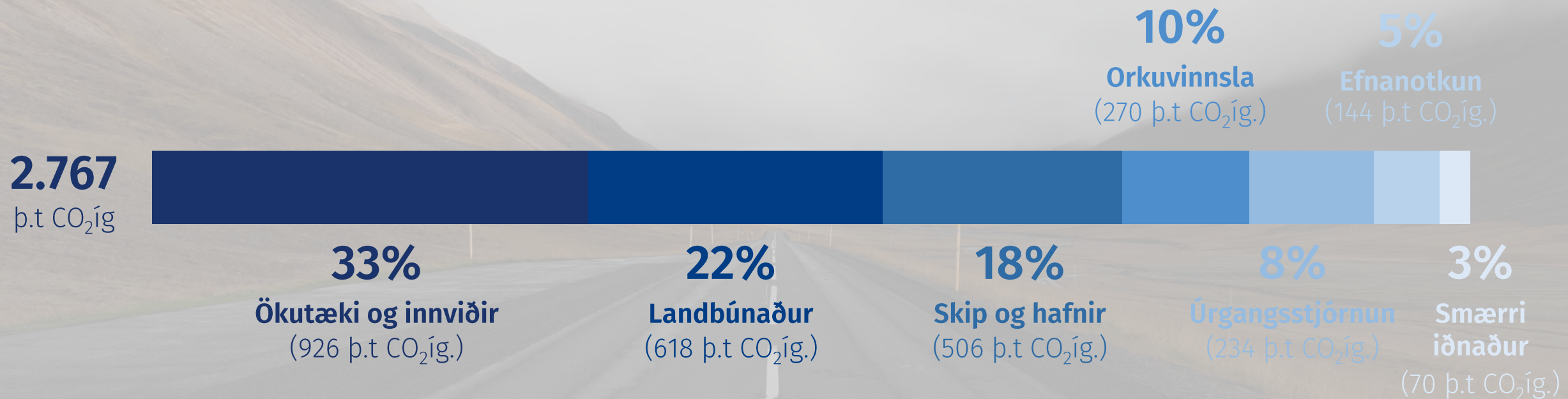
Lykil tölfræði um tillögur að uppfærslu aðgerðaáætlunar

Töluvert jafnari skipting og dreifð ábyrgð

Samfélagslosun Íslands (ESR) skiptist milli sjö málaflokka sem krefjast ólíkra lausna

Landnotkun er skipt í fimm málaflokka og eru möguleikar bæði á auknum samdrætti og bindingu

Viðskiptakerfi ESB með losunarheimildir: skipting málaflokka í viðfangsefni

1.875 þ.t CO₂íg.

Staðbundinn iðnaður

Álfraðleiðsla

Kísil- og kísilmálmíðnaður

537 þ.t CO₂íg.

Flug og flugvellir

Flugvellir

Alþjóða- og innanlandsflug

288 þ.t CO₂íg.

Sjóflutningar

Sjóflutningar

Þvert á alla málaflokka eru fjárhagslegir hvatar til umskipta, ætluðum að beita kerfinu auknum þrýsting

Innviðauppbygging

Fjárfestingar í
hreinorkutækjum

Nýsköpun til
aukins samdráttar
og bindingar

A. Hvatar til
loftslagsvænnar
fjárfestingar

B. Hagstæð fjármögnun
nýsköpunar og sjálfbærra
lausna

C. Ríkið fer fram
með fordæmi

D. Markviss
upplýsingagjöf

Flestar nauðsynlegar aðgerðir til 2030 munu krefjast kostnaðarsamra fjárfestinga og nýsköpunar

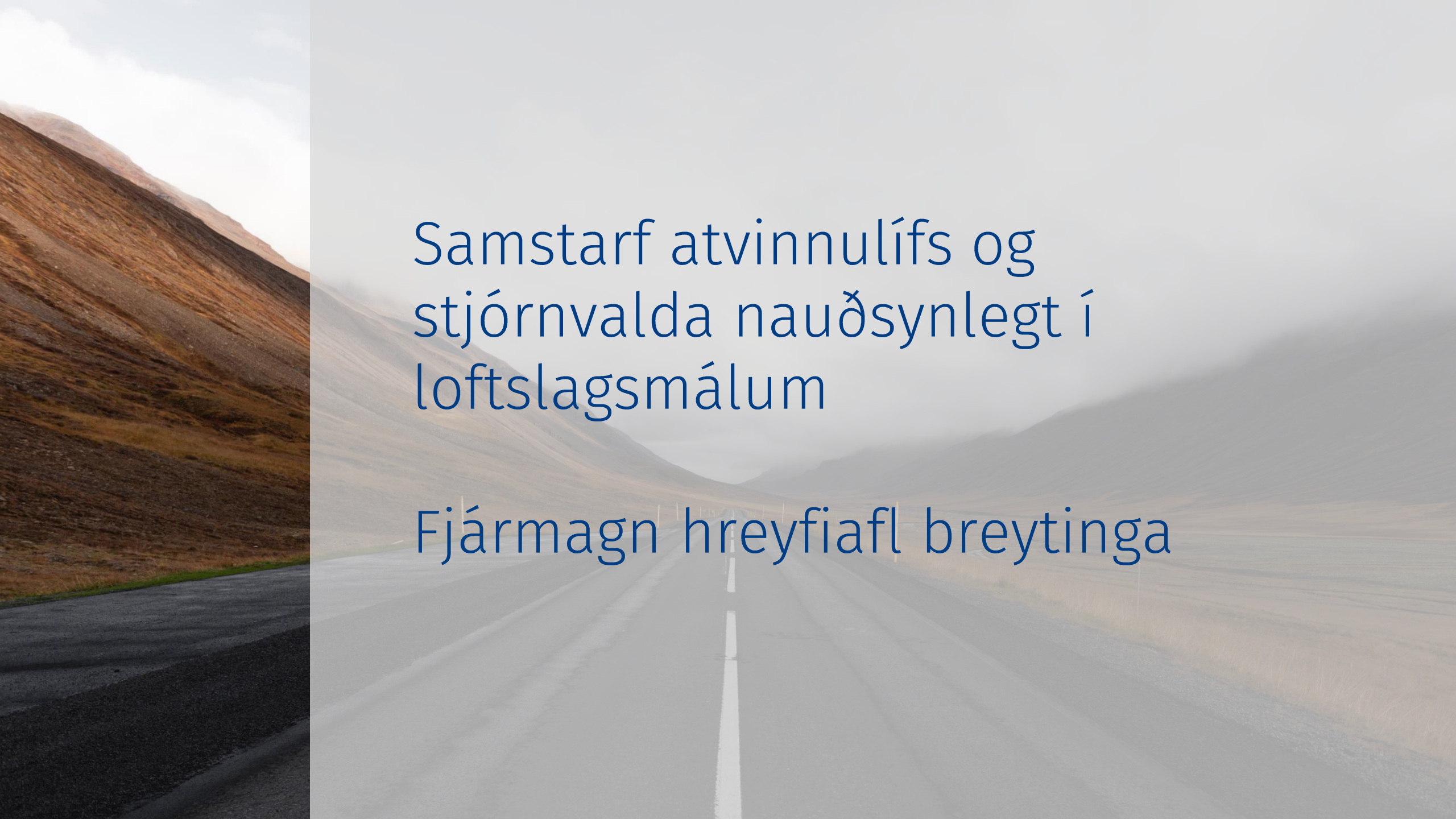
Ríkisfjármagn

Erlendir sjóðir

Einkaframtak

TRL ¹	Tæknilausnir sem nýtast til samdráttar í losun		Fýsileg fjármögnun			
	Innviðauppbýgging		Bein fjármögnun hins opinbera	Fjárfestingar	Innviðir	
10	Rafvæðing léttra ökutækja	Orkuskipti véla og tækja	Skattar og ívilnanir	Innlendir styrkir Orkusjóður	Hagstæð lánakjör	Fjárfestingar í orkuskiptum
9	Tæki í nákvæmnislandbúnað	Varmadælur				
8	Hreinorka á stærri ökutæki	Rafvæðing smærri báta				
7	Föngun, förgun og hagnýting	Innlend áburðarframleiðsla	Erlendir styrktarsjóðir LIFE áætlunin, Innovation Fund, Horizon Europe1, InvestEU2, Social Climate Fund3, Eurostars, aðrir norrænir sjóðir	Innlendir sjóðir Tækni- þróunar- sjóður; nýsköpunar- sjóður o.fl.	Fjárfestingar Engla- fjárfestar og framtaks- fjárfestar	Nýsköpun og þróun sjálfbærra lausna
6	Vélarskipti á fiskiskipum	Orkuskipti í innanlandsflug				
5						
4						
3						
2						
1						

Athugasemdir: 1 TRL Technical Readiness Level / Staða tækniþróunar

Samstarf atvinnulífs og
stjórnvalda nauðsynlegt í
loftslagsmálum

Fjármagn hreyfiafl breytinga

Hver var staðan árið 2022?

Rammaáætlun ekki samþykkt í níu ár

Orkumál sameinuð umhverfisráðuneyti – 2 starfsmenn í málaflokknum

Engin umræða um stöðu hitaveitna

Orkuspár ekki í almennri umræðu

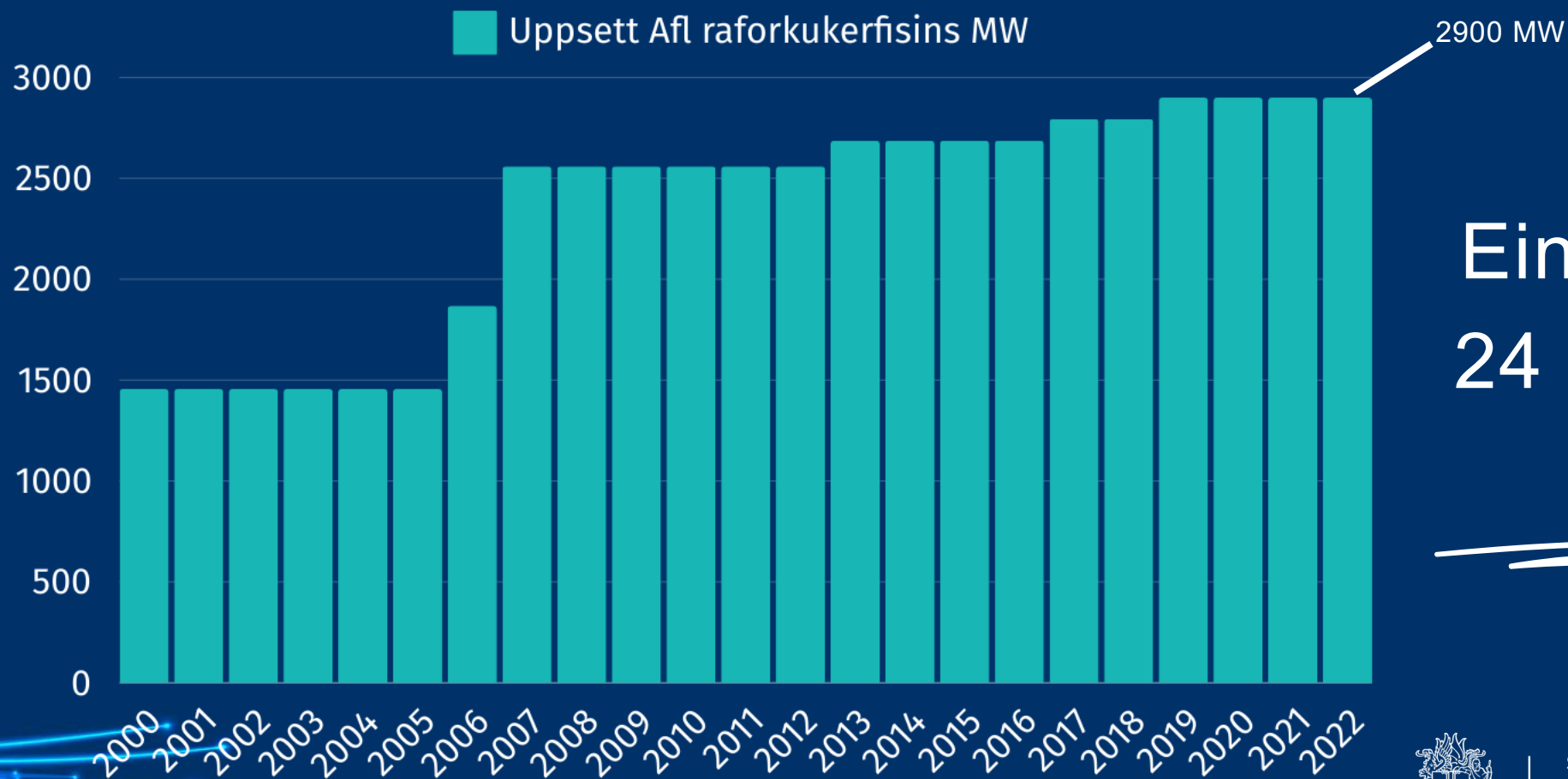
„Ekki réttlætanlegt að virkja meira“
– skilaboðin frá næst stærsta orkufyrirtæki landsins.

Umræða um lagningu sæstrengs til að selja umframorku!

Raforkuspá Landsnets

384 MW
inn á kerfið undanfarin 15 ár

Einungis
24 MW á
ári

Stjórnarráð Íslands
Umhverfis-, orku- og
loftslagsráðuneytið

Skýrar niðurstöður Ísor

Um 2/3 hluti hitaveitna sjá fram á aukna eftirspurn og eru í vandræðum með að mæta henni.

Tæpur helmingur sér fram á kostnaðarsamt viðhald á innviðum og dreifikerfi.

Stjórnarráð Íslands
Umhverfis-, orku- og
loftslagsráðuneytið

Tveimur árum síðar!

Hvað höfum við gert í
orkumálum á síðustu tveimur
árum?

Grunnforsendur aukinnar orkuöflunar

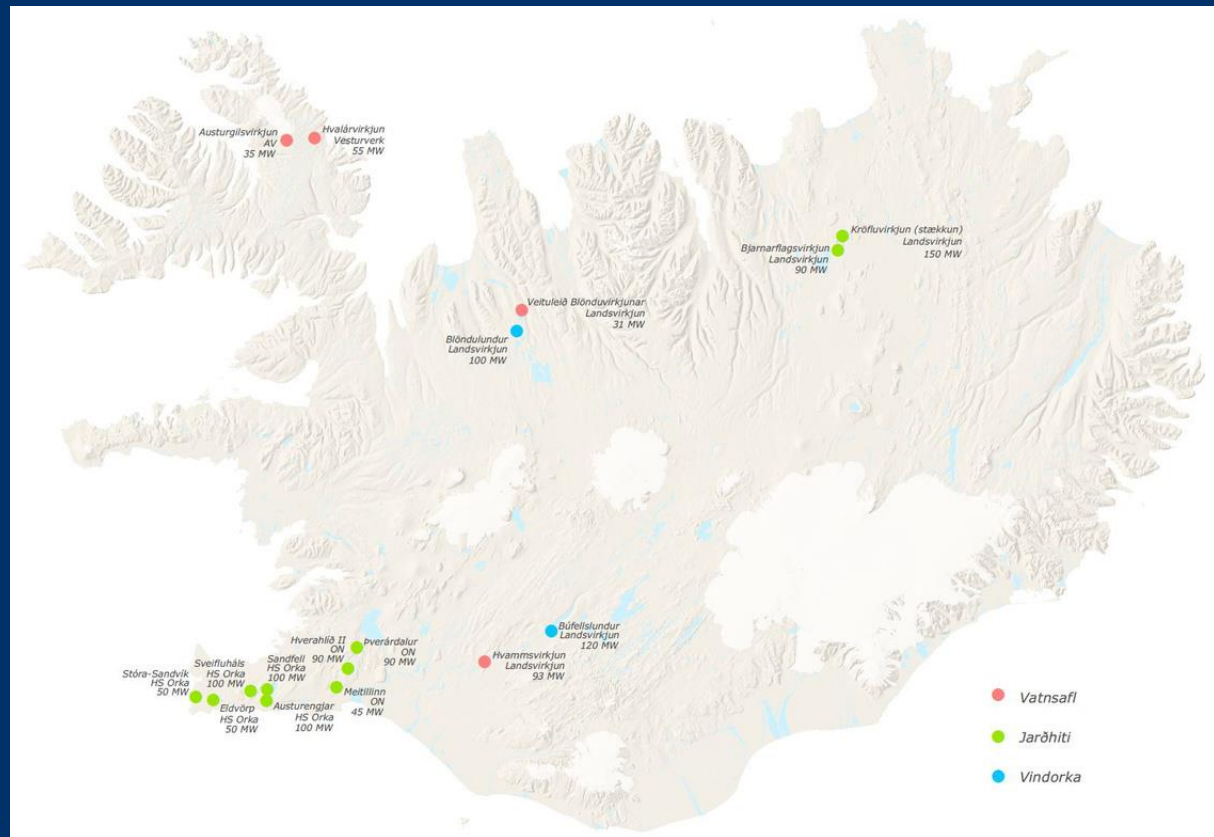
- 1 Leyfi fyrir virkjun verður að vera til staðar - Rammaáætlun
- 2 Orkufyrirtækin verða að nýta orkukostina í nýtingarflokki
- 3 Leyfisveitingar og ferlar hins opinbera verða að vera í lagi
- 4 Sveitafélögin þurfa að klára sína skipulagsvinnu og samþykkja kosti

einn stjórnarandstæðingur
samþykkti rammaáætlun !

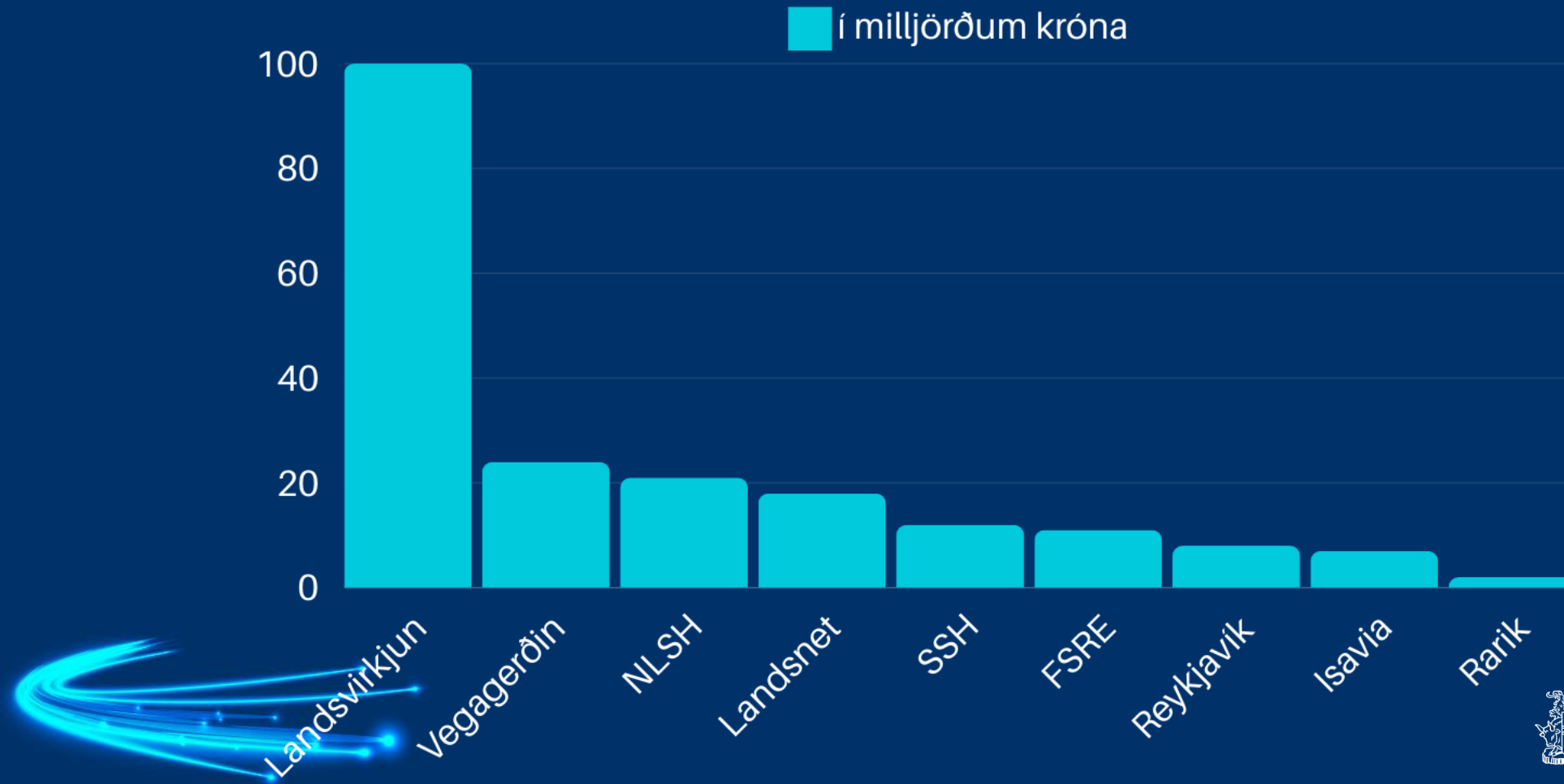
Við rufum kyrrstöðuna!

-með samþykkt rammaáætlunar !

Stjórnarráð Íslands
Umhverfis-, orku- og
loftslagsráðuneytið

Fyrirhuguð útboð verklegra framkvæmda 2024

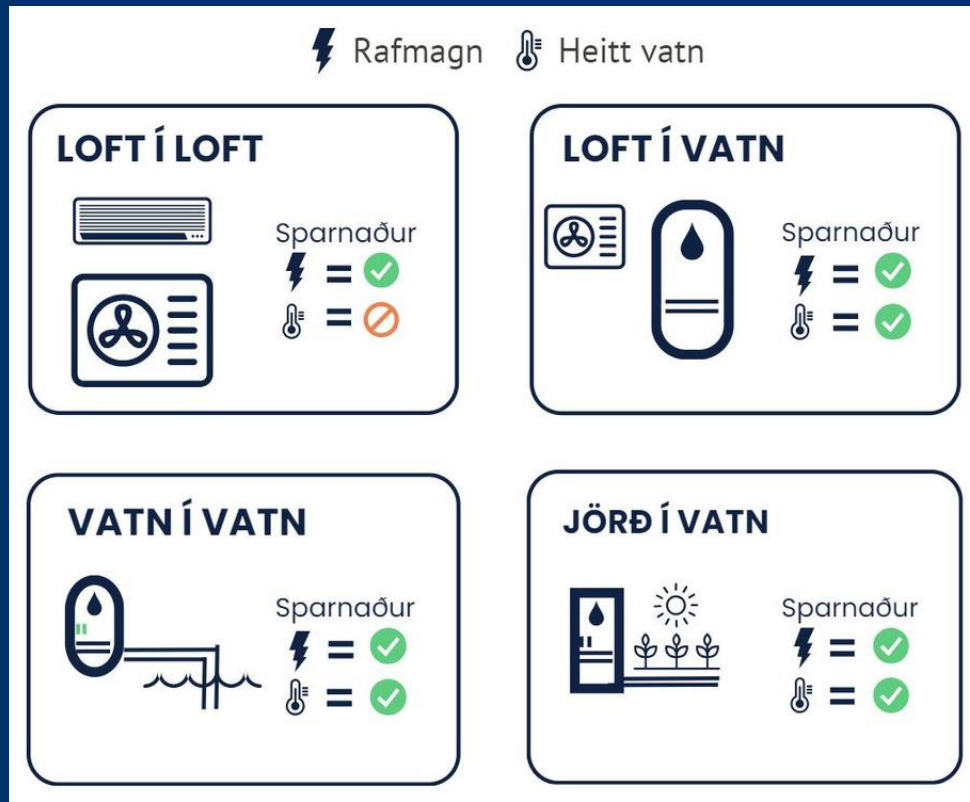
Aflaukningarfrumvarpið

Aflaukningarfrumvarpið er
stærsta einföldunarmál
sögunnar í grænni
orkuöflun

Varmadælufrumvarpið

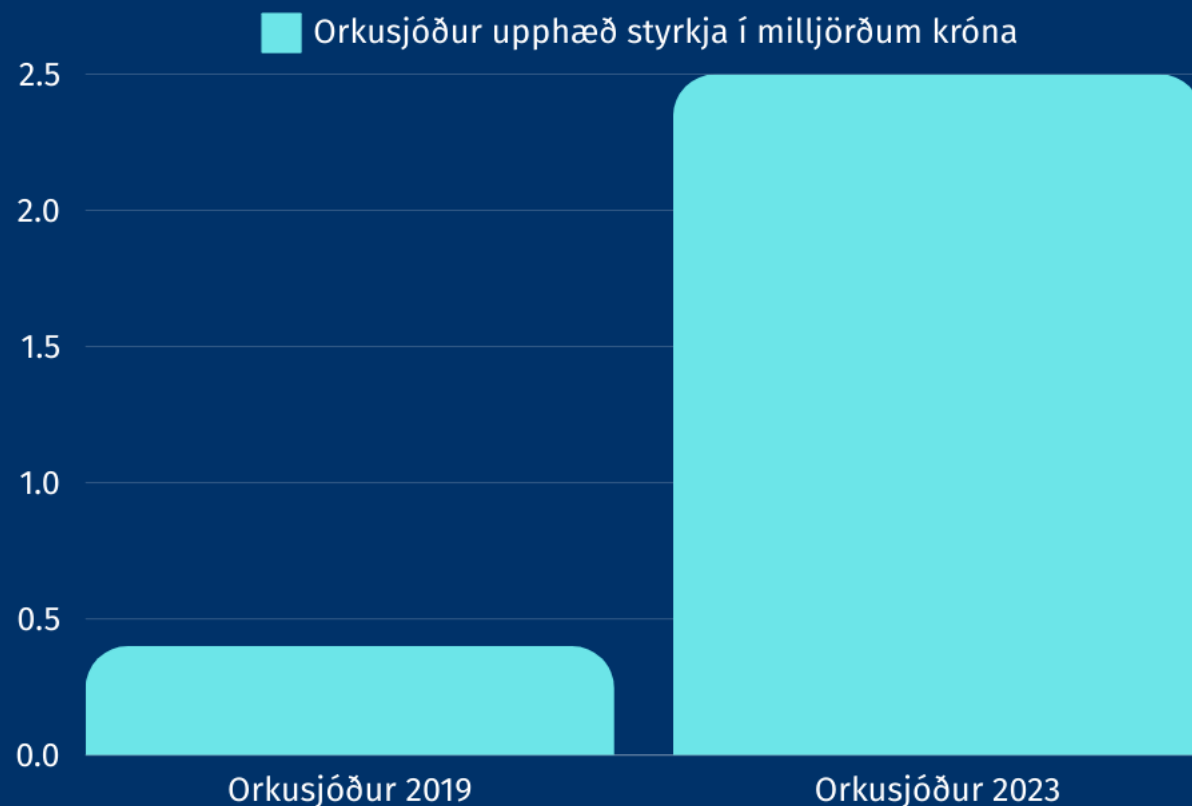

- Einfaldara styrkjakerfi
- Skilvirk leið til þess að fara betur með orkuna
- Varmadæluvæðing kaldra svæða sparar 110 Gw/st af orku
- Tækifæri til að spara orku sem samsvarar 50 þúsund rafbílum

Orkusjóður hefur verið margefldur

Verkefni sem eru
fjármögnuð af
einkaaðilum

Fyrsta jarðhitaleitarátak aldarinnar

Styrkhafi	Heiti verkefnis	Styrkupp hæð
HEF veitur ehf.	Búlandsnes - Djúpivogur	134.840.000
Orkubú Vestfjarða	Ísafjörður og Patreksfjörður (1. áfangi)	91.333.000
Orkubú Vestfjarða	Geirseyri (Patreksfjörður 2. áfangi)	51.333.000
Orkubú Vestfjarða	Ísafjörður (2. áfangi)	45.333.000
Vopnafjarðarhreppur	Selárlaug	40.000.000
Grundarfjarðarbær	Orkuskipti sundlaugar, grunnskóla og íþróttahúss Grundarfjarðar	34.000.000
Kaldrananeshreppur	Hitaveituvæðing Bæjartorfunar	25.289.000
Skaftárhreppur	Jarðhitarannsóknir í Skaftárhreppi	25.000.000
	Heildar styrkur samtals	447.128.000

Stjórnarráð Íslands
Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið

Fyrsta jarðhitaleitarátak aldarinnar

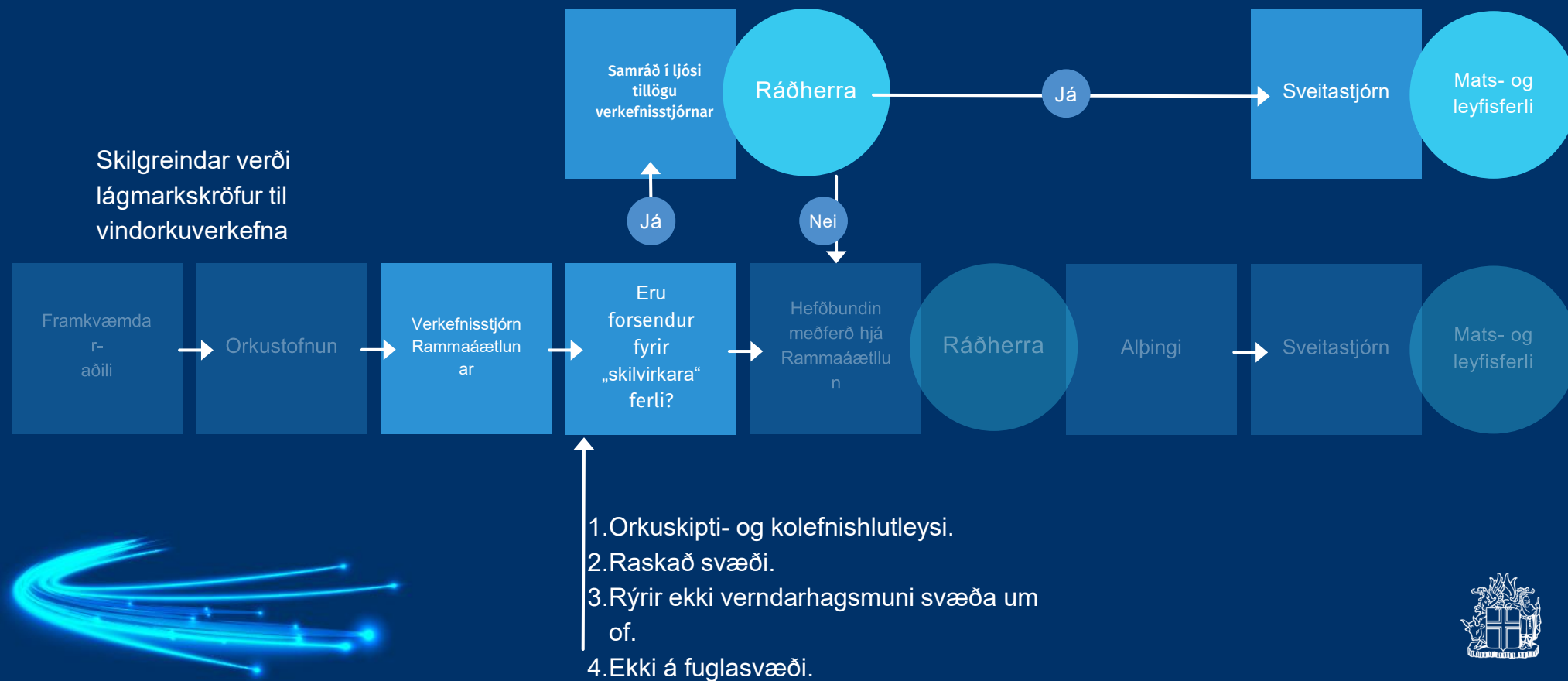
-farið að bera árangur!

Stjórnarráð Íslands
Umhverfis-, orku- og
loftslagsráðuneytið

Einföldun vindorku

-Tillaga um vindorku í rammaáætlun

Sameiningar stofnana

- Frumvörpin í meðförum þingsins
- Hagræðing
- Störfin færð út á landsbyggðina
- Forsenda einföldunar á leyfisveitingaferlum

Mælaborð orkukosta

- Hægt að sjá raunstöðu virkjanakosta í nýtingarflokk
- Ýtir á orkufyrirtæki og stofnanir að ganga hraðar
- Birt á næstu vikum

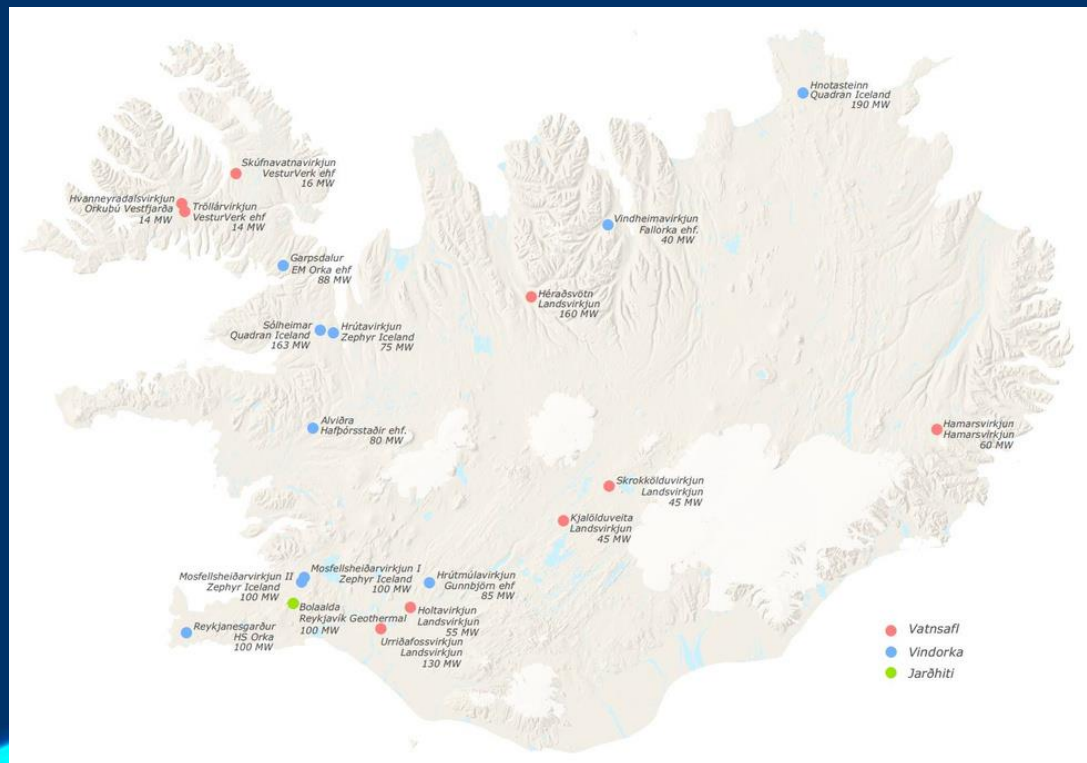
Við erum að halda áfram að einfalda regluverk

- Vindorkufrumvarpið → (í þinginu)
- Sameinaðar stofnanir → (í þinginu)
- Afhúðun frumvarpa → (í vinnslu)
- Átaksverkefni í leyfisveitingum → (í vinnslu)
 - Rammaáætlun einfölduð
 - Mat á umhverfisáhrifum sambætt við leyfisveitingar
 - Leyfum til orkuvinnslu fækkað, skýr markmið með leyfum og tryggð sanngjörn málsmeðferð

Við verðum að klára

-næstu áfanga rammaáætlunar

- Fjórði áfangi vor 2024
- Fimmti áfangi haust 2024
- Endurskoðun laga um rammaáætlun í haust

Stjórnarráð Íslands
Umhverfis-, orku- og
loftslagsráðuneytið

Nýr/gamall veruleiki

- Við munum draga hring um og vernda litlu fyrirtækin og heimilin
- EES regluverk/markaður

Stærsta fjárfestingaátak í sögunni hafið

-88 milljarða fjárfesting á áætlun Landsnets

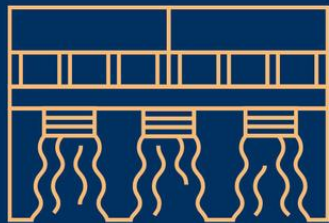
Stjórnarráð Íslands
Umhverfis-, orku- og
loftslagsráðuneytið

Umbreyting orkukerfisins framundan

Núverandi orkukerfi

Fyrirsjáanleiki

Vinnsla

Flutningskerfi

Dreifikerfi

Heimili

Stjórnarráð Íslands
Umhverfis-, orku- og
loftslagsráðuneytið

Umbreyting orkukerfisins framundan

Orkukerfi framtíðarinnar

Minni fyrirsjáanleiki
og meiri sveiflur

Stjórnarráð Íslands
Umhverfis-, orku- og
loftslagsráðuneytið

Heildsölumarkaður raforku

Langtíma-
markaður

Skammtíma-
markaður

Flutningur
og rekstur

LANDSNET

Lengri tími

Rauntími

Stjórnarráð Íslands
Umhverfis-, orku- og
loftslagsráðuneytið

Efnahagsleg gæði í náttúrunni

“Náttúra Íslands hafði mest áhrif á að erlendir ferðamenn ákváðu að heimsækja landið í fyrra. 97% svarenda í könnun Ferðamálastofu meðal erlendra ferðamanna sögðu náttúruna hafa haft áhrif á þá ákvörðun að ferðast til Íslands”

- Morgunblaðið 18. apríl

